

31 mei 2020 - 10.00 uur - *PINKSTEREN*

PG de Hoeksteen, Schoonhoven

Ds. Agnes Gooijer-Snel

Handelingen 2

*Ik sta voor u in leegte en gemis,
Vreemd is uw naam, onvindbaar zijn uw wegen.
Gij zijt mijn God, sinds mensenheugenis-
dood is mijn lot, hebt Gij geen andere zegen?
Zijt Gij de God bij wie mijn toekomst is?
Heer, ik geloof, waarom staat Gij mij tegen?
(NLB 942:1)*

Aan dit lied van Huub Oosterhuis moest ik denken toen ik me de afgelopen week voorbereidde op deze dienst. *Ik sta voor u in leegte en gemis*. Misschien denk je: wat hebben die woorden nu met het Pinksterfeest te maken? Veel denk ik. Ik hoop daar zo meer over te zeggen. Eerst wil ik nog wat langer stil staan bij de woorden van Oosterhuis.

Ik vermoed dat het woorden zijn waar velen van ons wat in herkennen. De ervaring van leegte en gemis kan pijnlijk aanwezig zijn in je leven. Dat kan met allerlei dingen te maken hebben: onvervulde verlangens, ziekte, of dood. Oosterhuis spreekt over het laatste, over de dood. Misschien heeft die ook in jouw leven wel onbarmhartig toegeslagen, door degene die je zo lief was van je af te pakken.

Dat brengt veel te weeg in een mensenleven. Misschien is je vertrouwen op God er wel door aan het wankelen gebracht. Want waarom liet God het toe dat hij of zij stierf? Misschien is God wel een vreemde voor je geworden door wat je overkomen is. Misschien heeft het wel de vraag opgeroepen aan welke kant hij eigenlijk staat. Is hij wel degene die hij zegt dat hij is: de ik-ben-erbij? Of is hij toch je tegenstander?

Oosterhuis verwoordt iets van die duistere ervaring die je kunt opdoen als je degene die je zo lief was, er niet meer is. Een ervaring die, net als bij Oosterhuis, hand in hand kan gaan met de belijdenis: *Heer, ik geloof, Gij zijt mijn God!*

Wanneer deze ervaring zich aandient, dan kan de reflex zijn om die ervaring weg te duwen, of te bestrijden, maar ik denk dat dat niet nodig is. Deze ervaring is niet makkelijk, maar hij mag er zijn. We hoeven er niet van te schrikken als we dergelijke gedachten en gevoelens ontdekken bij onszelf, of bij een ander. Ze dienen zich aan, en dat is niet verwonderlijk, want het leven is niet alleen maar mooi en goed. Het toont zich soms van een gruwelijke kant. Als kinderen sterven bijvoorbeeld, of als jonge mensen ernstig ziek worden. Of op één van die vele andere afschuwelijke manieren. Dat doet iets met je. Dat doet iets met je geloof. Daar mag je eerlijk over zijn, ook tegenover God.

Dat vind ik mooi aan het lied van Oosterhuis, dat hij woorden geeft aan deze ervaring, en dat hij erover in gesprek gaat met God. Pijnlijk eerlijk, soms zelfs sarcastisch, stelt hij zijn vragen. *Dood is mijn lot, hebt Gij geen andere zegen?* horen we hem vragen.

Misschien schrik je van die woorden, vind je ze ongepast en niet respectvol. Misschien vind je, bewust of onbewust, dat je dergelijke woorden beter in kunt slikken.

Ik denk dat dat laatste vele malen gevaarlijker is dan het ter sprake brengen van je gedachten en gevoelens. Want als je het gesprek mijdt, het praten verleert, en er het zwijgen toe doet, dan distantieer je je stilletjes van de ander. Ik denk dat je je daarmee, ook in het geloof, op een

doodlopende weg begeeft. Want wanneer je volhardt in je zwijgen, dan drijf je bij de ander vandaan. Dan verlies je elkaar uit het oog. Dan word je *doelloos en onvindbaar* voor elkaar, om het met de woorden van een ander lied van Oosterhuis te zeggen. (NLB 601:1) Beter eerlijk zijn dus, en het gesprek aangaan, ook met God! Het getuigt van betrokkenheid wanneer je dat doet.

Waarom breng ik juist vandaag, op deze Pinksterzondag, dit lied ter sprake? Omdat het spreekt over leegte en gemis, en omdat het Pinksterfeest het feest van de vervulling is. Juist wanneer je je leeg voelt, kun je verlangen naar vervulling. En juist dan, besef je dat je jezelf niet vullen kunt, maar dat je het nodig hebt om gevuld te worden.

Dat is precies wat we met Pinksteren vieren. Dat God komt om ons te vullen.

Voordat we daar verder op in gaan, eerst nog even iets over dat gemis waarover we het net hadden: het gemis van een dierbare. Om misverstanden te voorkomen, wil ik duidelijk gezegd hebben dat ik niet meen dat God dat gemis van je afneemt als hij je nabij komt. De lege plek die iemand achter laat is niet te vullen. En dat is meestal ook helemaal niet wat we willen, want juist door die plek leeg te laten, eer je die ander, en laat je weten dat hij of zij onvervangbaar voor je is.

Maar ik geloof wél dat God er iets naast kan zetten, naast die leegte die je ervaart. Dat hij kracht kan geven, om je weg te vervolgen. En nieuwe bezieling. Daarover gaat het ook met Pinksteren.

Laten we de tekst van Lucas erbij pakken. In het hoofdstuk dat aan ons Schriftgedeelte vooraf gaat, horen we Jezus het volgende tegen zijn leerlingen zeggen:

*Ga niet weg uit Jeruzalem, maar blijf daar **wachten** tot de belofte van de Vader, waarover jullie van mij hebben gehoord, in **vervulling** zal gaan. (1:4)*

En:

*Wanneer de heilige Geest **over jullie komt**, zullen jullie kracht **ontvangen** en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde. (8)*

Het zijn de laatste woorden die hij spreekt voordat hij in de hemel wordt opgenomen.

Dus, wát zegt Jezus? **Wacht**, wacht tot je zult **ontvangen**.

Dat zijn belangrijke woorden: wachten en ontvangen. Er staat niet: Ga maar snel aan de slag!, Doe je best!, maar: wacht, en ontvang.

Mooi vind ik dat. En moeilijk tegelijk, want dat vergt geduld en vertrouwen...

Maar wat ik er zo mooi aan vind, is dat Jezus ons met die woorden laat weten dat we onze leegte niet zelf hoeven te vullen, maar dat GóD dat doet. Wat een ontspanning kan dat geven! De wetenschap dat we het niet zélf krampachtig voor elkaar hoeven te boksen in het leven, maar dat we mogen leven van Gods goedheid en genade! Hij wil ons geven wat we nodig hebben: zijn Geest, zijn nabijheid. We mogen, om met een bekend Pinksterlied te spreken, leven van de wind!

Verlangen we daar naar? Dat God ons zo nabij komt? Dat is een vraag om even over na te denken, want dat spreekt niet vanzelf. Je moet hem wel vertrouwen voordat je hem zo dicht bij wilt laten

komen. In ons h rt wil hij wonen. Hoe dicht bij wil je het hebben? En ons l ven wil hij vernieuwen. Hoe ambitieus kun je zijn?

Het is makkelijker om hem op veilige afstand te houden. Sommige omstanders destijds in Jeruzalem deden dat. Toen Jezus volgelingen vervuld raakten van de heilige Geest, en begonnen te spreken als nooit te voren: op luide toon en in talen die ze nooit hadden geleerd, distantieerden ze zich van dit bizarre gebeuren. Ze bleven op veilige afstand, en merkten spottend op dat ze wel te diep in het glaasje zullen hebben gekeken.

Vele anderen echter laten zich w l raken door wat er gebeurt. Ze zijn compleet van hun stuk, en vragen wat dat alles toch te betekenen heeft.

Mooi vind ik, die open houding. Die bereidheid om naar Petrus te luisteren als hij tekst en uitleg geeft. We hebben het vanmorgen niet gelezen, maar hij treedt naar voren, en houdt een vurige toespraak waarin bepaald geen zoete broodjes worden gebakken. Hij beschuldigt de joodse inwoners in Jeruzalem ervan dat ze Jezus, de door God gezonden Messias, hebben laten kruisigen en doden.

Maar, er is een weg terug. God heeft die ingezet door Jezus uit de dood op te wekken. Wanneer ze verlangen naar een nieuw leven, mogen ze in zijn naam gedoopt worden, en dan zullen ze vergeving ontvangen,  n de heilige Geest zal hen geschonken worden. De Geest die net al zo zichtbaar en hoorbaar op die groep van 120 volgelingen van Jezus afdaalde en hun harten in vuur en vlam zette.

Het Pinksterfeest is het enige christelijke feest dat nog niet af is, maar dat door gaat. Bij het Kerstfeest, bij het Paasfeest en bij Hemelvaart gaat het om het werk dat Jezus eens en voorgoed heeft volbracht. We herdenken en vieren dan voltooid heilsfeiten. Bij het Pinksterfeest ligt dat anders. Dat feest gaat door.

Durven we het mee te vieren? Durven we te ontvangen? Durven we ons over te geven aan de Heer van het feest? Misschien met de nodige aarzeling?

Weet dat God geduld met ons heeft. Hij zal ons nooit aan onze haren erbij zal slepen. Hij overrompelt ons niet. Hij forceert niets. Hij is bescheiden en galant. Hij neemt geduldig de tijd om ons hart te veroveren. Want hij verlangt er naar om met ons samen te zijn. Daar is heel de heilsgeschiedenis op gericht. Het is een grote poging om ons hart te veroveren en met ons samen te zijn. En als dat lukt, dan is het feest in de hemel.

Ik begon de verkondiging met een lied. In het derde vers van dat lied horen we Oosterhuis de volgende woorden spreken. Ik hoor er een gebed om de Geest in.

*Spreek Gij het woord dat mij vertroosting geef,
Dat mij bevrijdt en opneemt in uw vrede.
Open die wereld die geen einde heeft,
Wil alle liefde aan uw mens besteden.
Wees Gij vandaag mijn brood, zowaar Gij leeft-
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.*

Laten we het hem nazeggen:

Kom heilige Geest, kom hemelse Trooster, maak ons leven, en het leven van de gehele wereld nieuw!

Amen.